

לקידום ביקורת-החלב במושבים

לי שהפתרון הטוב ביותר יהיה — לשלב את ביקורת החלב במושבים במסגרת הביקורת הקיימת בקיבוצים, ובעזרת אותם המבקרים. כל מבקר יעבוד במושב אחד או במספר מושבים סמוכים וישלים את מכסתו במשקים קיבוציים. על המבקר לגור במושב או בקירבתו, כך שבימי עבודתו במושב יוכל לעת ערב לשוב לביתו.

צירוף עבודה כזה היה מחייב הגדלת מספר המבקרים בהתאם להיקף הכללי-ארצי של הביקורת; הוא גם יקל על עבודת המבקרים ויגוון אותה ויצמצם את הנידודים המרובים, שהם מנת חלקם כיום. גם מבחינת הביצוע ויעילות העבודה יהיה סידור זה מוצלח, באשר מבקרים בעלי ניסיון יבקרו גם במושבים וכל הביקורת תהיה כפופה לרשת אחידה שקל לפקח עליה.

אין הכרח בדבר שמתחילה יצטרפו לביקורת כל בעלי העדרים שבמושב מסוים. מעבודתי בביקורת החלב במושב התרשמתי שלא רצוי לכפות על החברים את ההצטרפות בתוקף החלטת פנימית של המושב, כי זה מקשה לפעמים על עבודתו של המבקר וגם משפיע באורח לא רצוי על אותם החברים שעדיין מהססים. גם האגודות להזרעה נמנעו בעבר מלנקוט בצעדים קיצוניים נגד חברים שלא הצטרפו לביקורת החלב. ברור שגם כיום אין מקום לזה. לכן יצטרף כל אחד לביקורת לפי רצונו והכרתו, ובכל מקום שיימצא מספר מינימאלי של משקים מעוניינים (6—7) אפשר יהיה להתחיל בביקורת.

כדי להחדיר את ביקורת החלב למושבים ברחבי הארץ יש לדעתי לפעול בשלבים, דלהלן:

1. בטרם נפנה למתישב הבודד שבמושב יש לערוך דיון ממצה בין כל הגורמים המקצועיים (ה.מ.ב., מינהל ההדרכה, האגודות להזרעה ותנור עת המושבים) ולברר באיזו מידה תהא החדרת הביקורת במושבים דבר בעיתו לשם קידום ענף הבקר בארץ בכלל ובמושבים בפרט, ואם הדבר יצדיק את המעמסה הכספית והארגונית הכרוכה בכך. אני מייחס חשיבות להתייעצות קודמת זו משום שהתרשמתי בזמן האחרון שאגודות ההזר

בחוברת מס. 49 מעדיר הח' פ. לנדסברג שוב את שאלת ביקורת-החלב במושב. נראה לי שיש למצוא דרך מעשית כדי לצאת מן המצב השורר בנידון זה אצלנו. ביקורת החלב היא בת-לווייתו של העדר הקיבוצי מראשית התפתחותו; לעומת זאת, במושבים היא נחלת יחידים, חוץ במספר מושבים ותיקים, בהם השתרשה הביקורת מזמן. כמעט אין תזוזה בנידון זה, ואף היו מושבים שהתחילו בביקורת והפסיקו לאחר זמן קצר.

צודק הח' ל. בהנחתו כי הגטל הכספי והביעיות הארגוניות הם הגורמים המעכבים העיקריים, ויתכן שגם חוסר הסברה מספיקה בחוגי הבקרים שבמושבים הוא בעוכרי אירגון הביקורת. ביקורת החלב במושב יקרה מאוד עקב המספר הקטן של פרות שניתן לבקר ביום עבודה אחד. אין החבר במושב יכול או צריך לשאת לבדו בהוצאה זו, ועל כל הגורמים המעוניינים והנוגעים בדבר לתת את חלקם (ראה א. לוי — הראורים לאחר סיור בחו"ל, חוברת 48).

אך מעל לכל צריך להיות ברור לנו שכל עוד לא תטפל ההתאחדות בכל הרצינות בענין זה, ולא תקח על עצמה את אירגון הביקורת במושבים, אין לצפות לשינוי פני הדברים. נראה

להן שנתיים יצאו את העדר, או שהתייבשו לפני שסיימו תקופת חליבה בת 265 יום; אחוז היוצר אות או המתייבשות טרם זמן מבין אלה שהמליטו בגיל שבין 2 שנים ל-3 שנים עמד על 22.3. המבכירות שהמליטו בטרם מלאו להן 2 שנים ונחלבו 3 פעמים הניבו בממוצע יומי ב-1.3 ק"ג חלב פחות מאשר אלה שהמליטו בגיל 2—3 שנים; לעומתן — המבכירות שהמליטו בגיל שלמעלה מ-3 שנים הניבו ב-1.2 ק"ג חלב יותר מאלה שהמליטו בגיל 2—3 שנים.

הערה לטבלה 3. כאן חישובנו את הסטיות של בנות כל פר לגבי הממוצע הכללי של בנות פרי-האגודות להזרעה.

ראובן כרי-ענן

האגף לבעלי חיים, המחלקה לבקר

הקריה, 31 בדצמבר 1961

שבמושב. התעמולה וההסברה ייבצעו בעל פה ובכתב על ידי עובדי האגודות להזרעה ועל ידי המדריכים המחזויים.

4. בתום תקופת ההסברה יומצא לכל בוקר במושב טיפס מודפס להרשמת עדרו בביקורת. תוך התחייבות לשאת בתשלום קבוע לכל ראש שיבוקר.

לאחר פעולות הכנה הנ"ל תתקבל תמונה ברורה על מידת ההיענות לפעולות הביקורת וההתאחדות תוכל אז לגשת לאירגונה המעשי. מוטל יהיה עליה למצוא את מספר המבקרים המתאימים, לדאוג להכשרתם, לחלוקתם לאזורים ולהתחיל בביצוע הביקורת למעשה.

זוהי לדעתי, הדרך להחדרת ביקורת התנובה לעדרים שבמושבים.

צבי ברזיון

רצה כאילו נסוגו מדרישתם להצטרפות עדרים המושבים לביקורת; כן נשמעת פה ושם הדיעה שרצוי קודם כל לקדם את העדר המושבי בבעיות טיפוח והזנה כדי להעלותו לרמת העדר הקיבוצי. אמנם הדיעה הזו לא נראית לי, כי הרי הביקורת משמשת אחד המנופים החשובים בהעלאת הרמה.

2. דבר שני שיש להחליט עליו הוא — אם רצוי הדבר לפעול מן ההתחלה בכל המושבים ובכל האזורים, או שמוטב להסתפק לעתידה בטוגים מסויימים של מושבים שייבחרו על יסוד הוותק שלהם בהתישבות, או בהתאם לתנאים אחרים.

3. לאחר שיוסכם בשאלות הנ"ל וייהלט להתחיל בביקורת במספר מושבים יש להכריז על תקופת תעמולה והסברה שתימשך חודשים אחדים, כי הכרחי הוא שההסברה תגיע לכל חבר

מכירות צעירות בבית-אלפא

לאור העובדה שגיל ההמלטה הראשונה בארץ נע סביב 29 חודש, אני רואה צורך לספר על נסיוננו במכירות צעירות שהמליטו בגיל של 24 חודש. לשם פשטות וקיצור אסתפק בהבאת סיכומים של תנובות החלב. כל הנתונים הם מתקופות שלמיות ונורמאליות. כל ההמלטות היו בתקופה שבין ספטמבר למאי.

טבלה 1. תנובות כל המכירות (בק"ג)

השנה	התנובה הממוצעת בעדר	מספר המכירות	הגיל בחודשים	התנובה	ימי חליבה	ממוצע יומי ק"ג
תשי"ח	6282	32	29	5920	294	20.1
תשי"ט	6402	42	27	* 5381	309	17.4
תש"ך	6802	39	26.7	6032	294	20.7
תשכ"א	6920	**20	25.7	6387	312	20.4

* המכירות האלה נולדו בשנת המגפה של פה וטלפיים וסבלו קשה.
** התיבשו עד יום סיכום רשימה זו. המליטו בתקופת ספטמבר—פברואר. סיכומי יתר המכירות, שטרם התיבשו, לא ישנו בהרבה את התוצאות הנ"ל.

טבלה 2. תנובות מכירות צעירות בלבד (בק"ג)

השנה	מספר	הגיל	התנובה	ימי חליבה	ממוצע יומי
תש"כ	5	23.4	6598	322	20.4
תשכ"א	7	24	6355	315	20.1